

Posudek oponenta habilitační práce

Uchazeč	Dr. phil. Lenka Naldoniová
Habilitační práce	Vladimír Vernadskij a jeho cesta od biosféry k noosféře
Oponent	doc. PhDr. Jan Vorel, Ph.D.
Pracoviště oponenta, instituce	Katedra slavistiky FF OU

Charakter a cíle práce:

Předkládaná habilitační práce Dr. Lenky Naldoniové v podobě již vydané odborné monografie je zaměřena na syntetizující interpretaci vědeckých prací Vladimira Ivanoviče Vernadského (1863–1945), který bezesporu patří mezi nejvýznamnější vědecké osobnosti 20. století nejen v kontextu ruských přírodních věd a náboženské filosofie, ale i v kontextu západního myšlení. Jak autorka sama podtrhuje, v rámci sledovaného tématu je nutné si neustále uvědomovat fakt, že Vernadského vědecké práce propojují přírodní vědy s filozofií, etikou a kulturní reflexí. Mezinárodně je tato mimořádně výjimečná tvůrčí osobnost uznávána především v souvislosti se zcela novým vymezením ve vědě již zažitého pojmu biosféra a přidáním vědeckého významu konceptu noosféry. V této odborné monografii je Vernadskij představen jako badatel, jehož interdisciplinární vědecká koncepce se jeví jako vysoce aktuální i vzhledem k současným ekologickým a intelektuálním výzvám.

V průběhu výkladu se autorka monografie v návaznosti na již existující odborné práce v této vědecké oblasti postupně zaměřuje na základní pojmy, které utvářejí Vernadského vědecký systém. Jde tedy podrobný pohled na jeho chápání „biosféry“ jako dynamického systému Země, který zahrnuje živé organismy i neživé prostředí, „živé hmoty“ jako kvantifikovaného souhrnu všech živých organismů, který je odlišen od pojmu „život“ a následně „noosféry“ jako nové geologické etapy, kdy se vědecké poznání a lidská činnost stávají planetární silou, která přetváří biosféru.

Monografie postupně rekonstruuje vývoj Vernadského vědeckého a filozofického myšlení se zaměřením na čtyři základní dimenze jeho tvorby:

- **úsilí o holistické, celistvé poznání**, které integruje empirické pozorování s filozofickým vhledem. Zde autorka sleduje potřebu prezentovat úlohu celistvého poznání jako schopnosti komplexního vědeckého přístupu, který propojuje intuici a racionalitu a který hraje významnou roli v oblasti pochopení samotného pojmu noosféry. Autorka rovněž upozorňuje na skutečnost, že i vzhledem k častým přesahům Vernadského myšlení do různých vědeckých oborů, nedošlo nikdy ke snížení odbornosti jeho badatelské metody.
- **doplňující role intuice a subjektivní zkušenosti ve vědecké tvorbě (objektivita a iracionalita)**. Autorka upozorňuje na fakt, že na objektivitu Vernadského vědeckých přístupů nikdy nepůsobily destruktivně jeho osobní iracionální prožitky. Tyto vzájemně propojené aspekty tvorby naopak vytvářely ve většině případů nerozlučitelný, harmonický celek.

- **etická odpovědnost vědce a sdílení hodnot ve vědecké práci.**
- **univerzální charakter Vernadského myšlení**, které překračuje národní, ideologické i disciplinární hranice. Tato univerzalita se podle autorky nejvíce rozvíjela v době, kdy se Vernadskij dostával do kontaktu se západní vědeckou komunitou.

První část knihy usleduje Vernadského cestu k formulaci konceptu biosféry. Autorka monografie se zabývá jeho vzděláním v Petrohradě, jeho spoluprací s osobnostmi, jako byli Dmitrij I. Mendělejev a Vasilij V. Dokučajev, jeho vědeckou činností na Ukrajině i jeho setkáními se západní vědou během pobytů v Paříži a Praze. Zvláštní pozornost je věnována pojmu *živá hmota*, který tvoří základ Vernadského pojetí Země jako dynamického, sebeorganizujícího se systému formovaného životem.

Druhá část se soustředí na koncept noosféry a jeho filozofické, etické a kulturní implikace. Vernadského myšlenky jsou zde uváděny do dialogu s francouzskými mysliteli, jako byli Édouard Le Roy a Pierre Teilhard de Chardin, a také i s ruskými filozofy, například Sergejem N. Trubeckým a Pavlem A. Florenským. Mezi probíraná témata patří epistemologické základy noosférického myšlení, etický rozměr vědecké praxe a Vernadského zapojení do intelektuálních kruhů, jako bylo bratrstvo Priyutino.

Samostatná kapitola se kriticky věnuje spojování Vernadského s ruským kosmizmem, zejména v pracích Světlany G. Semjonovové a Anastasie G. Gačevové. Zde autorka vytváří prostor pro polemické vymezení vůči tomuto jednoznačnému pojetí, kdy hrozí tendence ke významovému zúžení kontextů Vernadského vědeckého systému.

Metodologické přístupy práce:

Vzhledem k tomu, že práce představuje souhrn historického a filozofického vědeckého bádání, volí autorka zcela správně kombinaci a propojování metod spojených s oběma oblastmi. V rámci první oblasti bylo nutné shromáždit, roztřídit a systematizovat značné množství historiografického pramenného materiálu. Veškerá takto získaná fakta bylo rovněž nezbytně nutné ukotvit do soudobého historického, přírodovědeckého a filozofického kontextu. V rámci oblasti druhé autorka uplatňuje interpretačně-analytický přístup, jehož pomocí dochází k přesnému výkladu pojmů, které jsou klíčové pro Vernadského myšlení. Díky tomuto synteticky pojatému metodologickému přístupu se autorce podle mého názoru podařilo představit Vernadského vědecký systém jako harmonickou jednotu „empirické vědy a filozofické reflexe“. Tento přístup bezesporu činí tuto odbornou monografii inovativní a čtenářsky atraktivní.

Přínos k poznání a dosažené výsledky:

Habilitační práce v podobě publikované odborné monografie je z obsahového a metodologického hlediska beze vší pochybnosti originálním odborným textem, který synteticky prezentuje Vernadského vědecký odkaz jako organickou jednotu přírodovědeckých, filozofických a etických úvah. Za velmi pozitivní moment celé práce rovněž oceňuji autorčinu snahu o integraci Vernadského myšlení do kontextu nejen ruského, ale i západoevropského přírodovědeckého, filozofického, etického kontextu a v neposlední řadě i do dnes velmi aktuálního kontextu filozofie přírody a ekologické etiky.

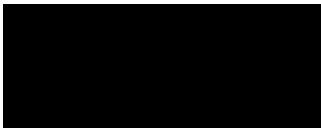
Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce:

1. Nabízí se určitá podobnost mezi Vernadského pojetím biosféry a Lovelockovou teorií Gaia. Jaký vliv měla Vernadského koncepce biosféry na pozdější autory a směry, které chápou Zemi jako komplexní, vzájemně propojený systém?
2. Je oprávněné zařazovat Vladimíra Vernadského mezi ruské kosmisty? Jaké jsou hranice a rizika pozdější interpretace Vernadského myšlenek v rámci ruského kosmizmu?

Závěr

Habilitační práce Dr. phil. Lenky Naldoniové „Vladimír Vernadskij a jeho cesta od biosféry k noosféře“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Filosofie.

V Ostravě dne 23. 1. 2026

podpis oponenta

Posudek oponenta habilitační práce

Uchazeč

Dr. phil. Lenka Naldoniová

Habilitační práce

Vladimír Vernadskij a jeho cesta od biosféry k noosféře

Oponent

Prof. PhDr. Zlatica Plašienková, PhD.

Pracoviště oponenta, instituce

Univerzita Komenského v Bratislave, Filozofická fakulta,
Katedra filozofie a dejín filozofie

Predložená habilitačná práca v podobe monografie predstavuje pozoruhodnú rekonštrukciu a syntetickú prezentáciu komplexného diela ruského vedca Vladimíra Vernadského (1863–1945), ako aj odkazu a prínosu najmä jeho prírodovedných prác v kontexte západného myslenia a ruskej náboženskej filozofie. Názov publikácie vecne a primerane vystihuje jej obsahové zameranie a ambíciu autorky ponúknuť syntetický pohľad na osobnosť a dielo Vladimíra I. Vernadského. Zároveň korešponduje s interdisciplinárnym charakterom práce a signalizuje snahu poukázať na vedecký rozmer Vernadského myslenia, ktoré sa nevyhnutne dotýka aj filozofických a náboženských otázok. Čitateľ je už názvom pripravený na to, že nejde o úzko špecializovanú biografiu či čisto historickú rekonštrukciu, ale o interpretačnú monografiu, ktorá sa pohybuje na priesečníku dejín vedy, filozofie či širšie chápaných kultúrnych dejín (vrátane etického a náboženského uvažovania).

Posúdenie aktuálnosti a relevancie témy

Téma Vernadského vedeckého a filozofického odkazu je mimoriadne aktuálna, dnes najmä v kontexte súčasných diskusií o antropocéne, environmentálnej etike, vzťahu vedy a hodnôt či globálnych ekologických výzvach. Autorka presvedčivo ukazuje, že Vernadského koncepty biosféry a noosféry majú nielen historický význam, ale ponúkajú tiež podnety pre súčasné interdisciplinárne diskusie. Aktuálnosť témy je posilnená aj tým, že v stredo európskom a česko-slovenskom priestore ide o relatívne málo spracovanú problematiku, najmä v podobe ucelenej monografie. Publikácia tak zaplňuje citeľnú medzeru v odbornej literatúre.

Zhodnotenie splnenia cieľa, štruktúry práce a parciálnych prínosov

Cieľ práce, formulovaný ako snaha o celistvú reflexiu Vernadského vedeckej a filozofickej cesty a o integráciu jeho prírodovedného a humanitného odkazu, možno považovať za splnený. Autorka systematicky sleduje Vernadského intelektuálny vývoj, zasadzuje ho do širšieho kontextu ruskej filozofie, ruského kozmizmu i západného vedeckého myslenia a presvedčivo argumentuje v prospech jednoty jeho myslenia. Pozitívne možno hodnotiť dôslednú prácu s explikáciou etického rozmeru, vzťahu iracionality a objektivity, ako aj univerzality Vernadského myslenia, ktoré tvoria vnútornú os argumentácie celej publikácie. Zvolená štruktúra práce naplnenie nastolených cieľov plne umožňuje. Už samotný úvod plní koncepcnú a orientačnú funkciu, formuluje ciele práce, metodologické východiská a kľúčové pojmy, ako aj jasné tematické zarámčovanie Vernadského diela.

Prvá časť práce *Vernadského cesta k biosfére* (členená na jednotlivé kapitoly) má výrazne kontextovú a fundamentálnu funkciu. Poskytuje historické, kultúrne a vedecké zázemie Vernadského formovania. Odborný prínos je najmä empiricko-deskriptívny, založený na bohatej práci s prameňmi. Miera originality spočíva viac v selekcii a usporiadaní materiálu než v jeho interpretácii. Celá časť je mimoriadne informačne bohatá, no miestami preťažuje text historickými detailmi, ktoré by bolo možné viac integrovať do analytickej roviny. Argumentačne je korektná, avšak filozofická reflexia je tu skôr latentná.

Druhú časť práce *Noosféra medzi filozofií a náboženstvom* (taktiež členenú na jednotlivé kapitoly) považujem za kľúčovú časť monografie. Jej funkciou je konceptuálne ukotvenie pojmu noosféry a jeho vedeckých a filozoficko-náboženských implikácií. Odborný prínos je výrazne interpretačný a syntetický a plní aj komparatívnu a genealogickú funkciu. Autorka tu preukazuje vysokú mieru originality nielen v spôsobe prepájania vedeckých, filozofických a teologických diskurzov, ale zreteľne diferencuje napríklad aj Teilhardovo a Vernadského chápanie evolúcie a noosféry. Doplňkovú (no významnú

interpretačnú) funkciu plní aj citlivé zachytenie paralel a rozdielov medzi Vernadským a Florenským. Vysoko tiež oceňujem jasné odlišenie Vernadského vedeckého realizmu od mystických a esoterických tendencií ruského kozmizmu. Argumentácia je presvedčivá, pramenná základňa adekvátne a text je vnútorne veľmi koherentný. Ide o najlepšie spracovanú časť knihy, v ktorej autorka pracuje prevažne analyticky a udržiava rovnováhu medzi historickým materiálom a filozofickou reflexiou. Oceňujem aj prílohu práce v podobe životných dátových údajov o Vernadskom, fotografické zobrazenia a menný register, ktoré výrazne zvyšujú dokumentačnú, orientačnú i praktickú hodnotu monografie.

Posúdenie metodológie

Metodologicky je práca postavená na kombinácii historického, koncepčne-analytického a interpretačného prístupu. Autorka pracuje s bohatým pramenným materiálom, vrátane Vernadského vlastných textov, korešpondencie a denníkov, ktoré vhodne dopĺňa sekundárnou literatúrou. Metodologický postup je konzistentný a zodpovedá zvolenému cieľu práce. Určitým jeho limitom je na niektorých miestach deskriptívny charakter výkladu, ktorý by bolo možné posilniť explicitnejšou analytickou alebo komparatívnou reflexiou, najmä vo vzťahu k súčasným filozofickým a environmentálnym diskusiám. Avšak vo vzťahu k ústrednej problematike práce nejde o zásadný nedostatok.

Posúdenie použitej literatúry a práce s ňou

Použitá literatúra je nesmierne rozsiahla, reprezentatívna a zahŕňa kľúčové domáce aj zahraničné práce k Vernadskému, ruskému kozmizmu a súvisiacim filozofickým smerom. Pozitívne možno hodnotiť prácu s ruskými prameňmi v origináli, ako aj vhodné využívanie západnej sekundárnej literatúry. Na tomto mieste by som rada zdôraznila, že hoci v poznámkach pod čiarou originálne ruské znenia citovanej literatúry sa môže na prvý pohľad javiť ako rušivé alebo zbytočné, avšak z dôvodu prekladateľského ich považujem za vhodné, nakoľko je možné o ich adekvátnom preklade prípadne diskutovať. Celkovo je možné konštatovať, že autorka literatúru nielen sumarizuje, ale aktívne s ňou pracuje a zasadzuje ju do vlastného interpretačného rámca. V zozname použitej literatúry sa však nachádzajú aj autori, ktorých diela nie sú v samotnom texte monografie ani v poznámkach explicitne citované alebo parafrázované. Hoci to neoslabuje odbornú úroveň práce, z formálneho hľadiska by bolo vhodné zvážiť buď dôslednejšie prepojenie týchto zdrojov s textom, alebo revíziu bibliografie tak, aby obsahovala výlučne skutočne využité pramene.

Zhodnotenie celkového prínosu publikácie

Významný prínos publikácie spočíva v dôsledne implementovanom interdisciplinárnom prístupe k dielu Vernadského, ktoré autorka neredukuje na jeden interpretačný kľúč, ale naopak, usiluje sa zachytiť jeho vnútornú myšlienkovú pluralitu. Zároveň predstavuje Vernadského nielen ako vedca a mysliteľa, ale aj ako verejného intelektuála i morálne angažovaného aktéra. Autorkina snaha zvýrazniť odkaz Vernadského na pozadí syntézy vedeckého a filozofického diskurzu predstavuje výrazný kvalitatívny príspevok, najmä v kontexte literatúry, ktorá Vernadského často tematizuje fragmentárne. Osobitým prínosom je tiež systematické zasadenie Vernadského do kontextu ruskej filozofickej tradície a ruského kozmizmu, pričom autorka presvedčivo ukazuje jeho špecifickú, často ambivalentnú pozíciu v rámci tohto intelektuálneho prúdu. Publikácia tak koriguje zjednodušené interpretácie, ktoré Vernadského nekriticky zaraďujú medzi kozmistov esoterického typu, a poukazuje na jeho dôsledný vedecký realizmus. Zároveň treba vyzdvihnúť, že publikácia má potenciál osloviť aj širšie interdisciplinárne publikum – filozofov, historikov vedy, environmentalistov či odborníkov na etiku – a vytvára tak most medzi viacerými akademickými komunitami. Publikáciu možno považovať za významný príspevok k výskumu Vernadského odkazu i k širším diskusiám o vzťahu človeka, vedy a planéty v modernom myslení.

Kritické pripomienky a podnety

Napriek nesporným kvalitám publikácie možno za slabšiu stránku považovať miestami menej explicitné vyjadrenie autorkinej vlastnej teoretickej pozície vo vzťahu k Vernadskému. Z textu je však zrejma sympatia k Vernadského univerzalistickému a etickému projektu (a plne to akceptujem), zároveň sa však nazdávam, že by bolo možné viac rozvinúť kritickú diskusiu s problematickými alebo kontroverznými aspektmi Vernadského odkazu, najmä vo vzťahu k pojmu noosféry a jeho neskorším

interpretáciám. Autorka len zriedkavo explicitne tematizuje hranice tejto pozície a Vernadského koncept noosféry je prezentovaný prevažne v pozitívnom svetle, pričom kritická diskusia o jeho normatívnych a teleologických predpokladoch zostáva skôr implicitná. Explicitnejšie rozlíšenie medzi deskriptívnou a hodnotiacou rovinou by prispelo k väčšej metodologickej transparentnosti. Ďalším bodom (no skôr v zmysle podnetu do budúcnosti) je možnosť rozšíriť kritickú konfrontáciu Vernadského s alternatívnymi prístupmi v 20. a 21. storočí. Hoci autorka presvedčivo mapuje jeho dobový kontext, menej priestoru je venovaného systematickému porovnaniu s neskoršími konceptmi, ako sú teórie komplexity, systémová ekológia či súčasné kritiky antropocentrizmu. Práve tu by sa ukázal možný potenciál Vernadského odkazu.

Napriek tomu, že jazyková a štylistická úroveň publikácie je vysoká a text je napísaný kultivovanou spisovnou češtinou, bez závažných gramatických či pravopisných chýb, nejde o „bezchybný“ text v absolútnom zmysle (taký prakticky neexistuje). V texte sa ojedinele vyskytujú drobné preklepy a redakčné nepresnosti, ktoré však nemajú vplyv na odbornú úroveň ani zrozumiteľnosť výkladu. Ich odstránenie by bolo možné v rámci prípadnej redakčnej úpravy (s. 68, 87, 92, 152, 192, 230, 232, 242).

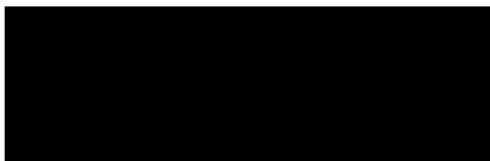
Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

1. Do akej miery je Vernadského pojem noosféry aplikovateľný v kontexte súčasných diskusií o antropocéne?
2. Do akej miery je možné oddeliť Vernadského vedecký realizmus od teleologických predpokladov, ktoré sú implicitne prítomné v jeho chápaní evolúcie a smerovania biosféry?

Závěr

Habilitační práce Dr. phil. Lenky Naldoniové „Vladimír Vernadskij a jeho cesta od biosféry k noosféře“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Filosofie.

V Bratislave, dne 31.1.2026

podpis oponenta

Posudek oponenta habilitační práce

Uchazeč	Dr. phil. Lenka Naldoniová
Habilitační práce	Vladimír Vernadskij a jeho cesta od biosféry k noosféře
Oponent	Doc. PhDr. Hanuš Nykl, Ph.D.
Pracoviště oponenta, instituce	Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského

Monografie poprvé v českém prostředí zevrubně analyzuje tvorbu ruského myslitele a přírodovědce Vladimira Vernadského. Práce je rozdělena na dvě části po devíti kapitolách, je doplněna přílohou seznamující se základními životními daty Vernadského, dále obsahuje anglojazyčné shrnutí, seznam primární a sekundární literatury a jmenný rejstřík. Monografie splňuje standardní parametry vědecké práce, vyrovnává se se základní literaturou k tématu, zevrubně pracuje i s českou a slovenskou literaturou věnovanou ruské filosofii.

Ačkoli může v prvních kapitolách vzniknout dojem určité biografičnosti, v dalším textu se toto hledisko překonává. Autorka postupuje jako filosof a historik filosofie, základní koncepty Vernadského díla uvádí do souvislosti s dobovým ruským i západním myšlením, které kriticky analyzuje. Vzniká tak mozaika vazeb mezi Vernadského dílem a dobovým myšlenkovým kontextem, která jako celek zrcadlí myšlení autora. Práce tak prokazuje solidní znalost dějin ruské filosofie i západního myšlení.

Jednotlivé kapitoly nabízejí různé úhly pohledu na Vernadského tvorbu, navzájem se však doplňují a působí celistvým dojmem. Výběr kontextů, který autorka předkládá, považuji za dostatečný, i když nikoli za vyčerpávající. Z ruského myšlení jsou stěžejní pasáže věnované slavjanofilství, ruské náboženské filosofii či ruským kosmistům, ze západního myšlení je pak klíčová kapitola věnovaná Édouardu Le Roy a Teilhardu de Chardin. Některé ze souvislostí jsou zmíněny vyčerpávajícím způsobem, v některých případech (pasáže o *Filosofii společného díla* Nikolaje Fjodorova) mají již rysy samostatného, možná nadbytečně podrobného exkursu. Nacházím však i některé nevyužité možnosti, jako je spojitost Vladimira Vernadského a eurasijství. Syn Vladimira Vernadského, věhlasný historik působící v USA Georgij Vernadskij, byl jedním z hlavních teoretiků tohoto proudu. Meziválečné eurasijství (na rozdíl od jeho současné fašizující Duginovy verze) se také nacházelo na rozhraní filosofie a vědy, čímž může být vnímáno jako svérázná paralela k myšlení Vladimira Vernadského. V rámci ruského myšlení však můžeme najít i další pozoruhodné paralely, kdy se pracuje nejen s hranicí mezi filosofií a vědou, ale také s globálním pojetím Země, lidského a duchovního faktoru. Taková místa můžeme nalézt v tvorbě Vernadského současníků Sergeje Bulgakova (například syntéza *Философия хозяйства*), Nikolaje Losského či Semjona Franka. Není však smyslem monografie vyčerpávat všechny možné dobové souvislosti, nýbrž zmínit ty nejpodstatnější, což také autorka činí.

Práce má potenciál svůj záběr i rozšířit i chronologicky, například zahrnutím vlivu Vernadského tvorby na další generace myslitelů. Do úvahy přichází například Lev Gumiljov s jeho koncepcí etnogeneze a biosféry země, která Vernadského připomíná i terminologicky.

Monografie je určena především pro české prostředí, i když její vědecký potenciál je mnohem širší. Proto oceňuji kapitolu věnovanou zahraničnímu působení Vernadského, především jeho vazbám k meziválečné Praze (s. 86–94). Je zjevné, že výčet vazeb Vernadského na české prostředí, především na ruskou emigraci v tehdejší Československu, není vyčerpán (což ani nebylo cílem monografie) a může se stát předmětem budoucího autorčina výzkumu.

Jak je u filosoficky zaměřené práce standardní, monografie vyvolává celou řadu otázek, které se mohou stát podnětem k diskusi. Je to především vazba mezi filosofií a přírodními vědami, která se jako červená niť prolíná celou prací a která je jistě diskutována i v současné filosofické literatuře.

Jako rusista se zastavím u terminologické stránky práce.

Rusismy v textu práce jsou spíše vzácné (např. v Peterhofe).

Oceňuji podobu transkripce ruských jmen, v níž se často chybí. Nacházím jen jednotlivé nedostatky (*Anastasia – Anastasija; *Sečenov – Sečonov, *Ardajevič – Arkadževič, *Vladimírovič – Vladimirovič, *Aksenov – Aksjonov).

Stejně tak je uspokojivý překlad ruské filosofické terminologie. Diskutovat lze však například adekvátnost překladu pojmu „тело“ – v přírodovědě bych volil spíše ekvivalent „těleso“, či dokonce „masa“, nikoli „tělo“. Dále bych zpřesnil překlad pojmu „живое вещество“ – živá látka, nikoli „hmota“, což je rusky „материя“. Dále si nejsem jist, je-li na s. 212 správně uveden pojem „целостного знания“; nemá být spíše „цельного знания“?

V české terminologii se užívá pojem „eurasijství“, nikoli přes angličtinu přeložené slovo „eurasianismus“.

Jako historik ruské filosofie se kriticky zastavím jen u několika momentů.

Nemyslím si, že „Kirejevskij upřednostnil Schellinga před řeckými církevními otci“ (s. 168), budoucí filosofie, kterou Kirejevskij navrhoval, měla být naopak syntézou obojího.

Upřesnění by potřebovala také věta: „Ačkoli byl každý z jiného intelektuálního prostředí – Vernadskij přírodovědec a Florenskij pravoslavný teolog a matematik“ (s. 209). Florenskij byl především polyhistor a jeho výzkumy permafrostu a vodních rostlin jej řadí také mezi přírodovědce. S Vernadským krom jiného spolupracovali na elektrifikačním plánu GOERLO. Uvedená opozice tak ztrácí svou platnost.

Za velice schematickou a ve svém zjednodušení zavádějící považuji tabulku tematické klasifikace ruských filosofů na s. 164. Ta je převzata z ruskojazyčné literatury, není žádným standardním dělením a není ani pro text monografie nezbytná.

Monografie je cenným příspěvkem k oboru dějiny ruské filosofie a má potenciál vyvolat diskusi o širších otázkách, jako je například vztah vědy a filosofie. Práce má i popularizační rozměr, o čemž svědčí hojně ilustrace, včetně ilustrací barevných.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

Specifikujte vztah Vernadského k meziválečnému eurasijství. Existují nějaké paralely mezi eurasijskou koncepcí (například u Savického či Georgije Vernadského) a myšlením Vladimíra Vernadského? Existuje spojitost mezi Vernadským a Lvem Gumiljovem?

V práci na několika místech zazní, že Vernadskij byl liberálních politických názorů (byl i členem kadetské strany). Jak se jako liberál vyrovnával s bolševismem a sovětskou politickou realitou?

Závěr

Habilitační práce Dr. phil. Lenky Naldoniové „Vladimír Vernadskij a jeho cesta od biosféry k noosféře“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Filosofie.

V Praze 27. ledna 2026

